

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohde ja kunta:	Lammaskorpi, litti
Tutkimuksen laji:	Maastotarkastus
Peruskarttalehti:	M4331A2
Kiinteistöt:	142-422-22-94 LAMMASKORPI
Tutkittu alue:	n. 1,34 ha
Inventoija:	Toni Paukku
Kenttätyöaika:	29.5.2026
Tutkimuslaitos:	Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo
Löydöt:	-
Aiemmat löydöt:	-
Valokuvat:	OMA202622:1-9

Johdanto: Rantaosayleiskaavamuutos kiinteistöllä Lammaskorpi (142-422-22-94) on edennyt ehdotusvaiheeseen. Kaavamuutoksella siirretään kaksi yleiskaavan mukaista uutta rakentamatonta rakennuspaikkaa olemassa olevan rakennuspaikan vierestä yleiskaavassa osoitettujen kolmen uuden rakentamattoman rakennuspaikan viereen. Viimeksi alue on ollut osa muinaisjäännösinventoinnin kohdealuetta litin kunnan yleisinventoinnin yhteydessä vuonna 2003¹. Lahden museot toteaa hankkeesta antamassaan lausunnossaan D/1568/12.03.02.03/2026, että tiedot ovat siten 23 vuotta vanhoja, eli vanhentuneet, ja on myös varsin luultavaa, ettei suunnittelualueutta ole koskaan tarkastettu arkeologin toimesta, vaikka sitä on topograansa puolesta tulkittava varsin potentiaalisena erityisesti esihistoriallisen ajan kohteille. Tähän viittaa esimerkiksi alueen läheisyydessä sijaitseva kivi-kautinen asuinpaikka (muinaisjäännösrekisterin kohde Kaunissaari 142010048). Koska kyseessä on pienialainen ja nopeasti tarkastettava kohdealue, Lahden museot suoritti rakennuspaikan maastotarkastuksen virkatyönään 29.5.2026.

Tarkastettu alue: Tulevien kahden rakennuspaikan alue (ks. kartat 2 ja 3).

Metodi: Maastohavainnointi, koekairaus, lapionpistot, koekuoppa (2), metallinilmaisim

Paikkatieto: Raportissa ja sen liitteenä olevissa kartoissa käytetty koordinaattijärjestelmä on ETRS-TM35FIN ja korkeusjärjestelmä N2000. Korkeudet metreinä merenpinnan tasosta on otettu Maanmittauslaitoksen KM2-korkeusmallista (vuoden 2010 laserkeilaus, laatuluokka I), jonka korkeustarkkuus on keskimäärin 0,3 metriä. Raporttia varten tuotettu kartta-aineisto piirrettiin QGIS-paikkatieto-ohjelmistolla (versio 3.44.11).

Historiallinen kartta- ja ilmakuva-aineisto: Suunnittelualueella ei vuosien 1852–1875 isojakotoimituksen kartalla (ks. kartta 6)² eikä vuoden 1877 senaatin kartalla (ks. kartta 7)³ ole sellaisia rakenteita, joita nykyisin voisi tulkita muinaisjäännösinä. Historiallisissa ilmakuvissa⁴ ei näkynyt mahdollisen arkeologisen kulttuuriperinnön kannalta huomioitavia ilmiöitä.

¹ Seppä 2004

² Kansallisarkisto (KA) Maanmittaushallituksen uudistusarkisto (MHA) G140:19/12-68

³ KA Maanmittaushallituksen (MMH) historiallinen kartta-arkisto Ib.* Senaatin kartasto. XV 36

⁴ Maanmittauslaitos (MML) Historialliset ilmakuvat.

✉ PL 113, 15111 Lahti | PO Box 113, 15111 Lahti, Finland

@ etunimi.sukunimi@lahti.fi

Tarkastetun alueen kuvaus: Tarkastettu alue sijaitsee Kymijoen rannalla, noin 280 metriä Kömmistötiestä luoteeseen, rannan ja kaakon puolen kalliomäkiin rajautuvalla metsäisellä vyöhykkeellä (ks. kartat 1, 3 ja 4). Tarkastetun alueen puusto on pääosin varttunutta sekametsää, joka koostuu enimmäkseen koivuista ja kuusista sekä muutamista männyistä. Alikasvustona on nuorempia kuusia, koivuja ja pihlajia. Rantavyöhykkeellä kasvaa enimmäkseen nuorta harmaaleppää, pajuja, pihlajia ja koivuja sekä järviruokoa (ks. kuva 3). Alueen luontotyyppi on suurimmaksi osin tuore lehtomainen kangas vaihettuen pohjoisosistaan kuivahkoon kankaaseen. Maaperä ja topografa vaihtelevat lännessä rantaan rajautuvan alavamman osan pohjamaalajeiltaan savi- ja hiesupitoisesta maasta itäosan melko jyrkästi nousevan rinteeseen kivikkoisempaan maaperään sekä paikoin louhikkoiseen maastoon (ks. kartta 5 ja kuva 4). Näiden väliin jää alueen koillisosassa tasainen terassimainen alue. Tarkastetun alueen ylin kohta on 86 m mpy alueen itäosan rinteessä ja alin kohta 74 m mpy länsiosassa rannan tuntumassa. Pääosaa alueesta on maastohavaintojen sekä historiallisten ilmakuvien perusteella hoidettu viime vuosikymmeninä talousmetsänä. Tulevien rakennuspaikkojen itäpuolelle loivasti itään nousevaan rinteeseen on tehty myös hiljattain avohakkuu, joka kattaa noin neljänneksen tarkastetusta alueesta (ks. kuvat 1 ja 2). Vuosien 1852–1875 isojakotoimituksen karttaan (ks. kartta 6) ja asiakirjoihin⁵ tarkastettu alue on merkitty kokonaisuudessaan metsämaaksi ("Skogsmark") sekä vuoden 1965 peruskarttaan mäntymetsäksi (ks. kartta 8)⁶.

Maastotyöt: Maastotarkastus suoritettiin yhden työpäivän aikana hyvissä sääolosuhteissa. Havainnot ja koekuopat dokumentoitiin kirjallisesti, valokuvaamalla (Nokia XR21) sekä GNSS-mittauksin (Garmin GPSMAP64s), jonka paikannustarkkuus oli mittausten aikana +/- 3,65 m. Suunnittelualue kuljettiin läpi silmämääräisesti havainnoiden. Koko alue ja (erityisesti itäosan louhikko) tutkittiin kattavasti myös metallinilmaisimella (Minelab Equinox 900). Havainnoinnin yhteydessä tehtiin alueen eri osiin muutamia lapionpistoja. Maakairauksia tehtiin lähinnä alueen hankalammissa kivikkoisimissa kohdissa ja maaperän laadun toteamiseksi sen keskiosissa. Koekuopituksessa keskityttiin etenkin kivikautiselle asutukselle otolliselle alueelle.

Havainnot ja tulokset: Alueen koillisosassa voitiin lapionpistojen avulla rajata selvästi sen muista osista erottuva noin 15 × 35 metrin kokoinen koillis-lounaissauntainen yhtenäinen, suoraan pintahumuserroksen alla oleva puhtaan hiekan esiintymä. Tämä sijoittuu osaksi terassimaista aluetta kaistaleeksi itäreunan rinteeseen ja länsiosan rannanpuoleisen alavamman alueen väliin (ks. kartta 9 ja kuva 6). Esiintymän paksuus lapionpistoissa ja koekuopissa oli noin 10–25 cm. Muilta osin tarkastettu alue ei vaikuttanut silmämääräisen havainnoinnin ja maaperänsä perusteella esihistoriallisen ajan, kuten kivikauden asutukselle otolliselta, joten koekuopituksessa keskityttiin mainitulle hiekkaiselle alueelle. Alueelle kaivettiin kaksi 0,4 × 0,4 m kokoista koekuoppaa noin 10 metrin etäisyydelle toisistaan (ks. kartta 9 sekä kuvat 7 ja 8). Koekuoppien läheisyyteen tehtiin myös useita pienempiä 0,2 × 0,2 m kokoisia pohjamaahan asti ulottuvia lapionpistoja havaintojen täydentämiseksi. Koekuopassa 1 (N 6767545, E 453999, Z 78,36 m mpy) todettiin 7 cm paksun pintahumuksen alta 16 cm paksu vaaleanruskea hiekkakerros, jonka seassa oli vähäinen määrä pieniä hiilenpaloja. Tämän kerroksen alla oli kova harmaa hiesu pohjamaana 32 cm syvyydessä. Hiekkakerroksesta todettiin noin 15 cm syvyydestä yksi halkaisijaltaan noin senttimetrin kokoinen todennäköinen kvartsi-iskos (ks. kuva 9). Kvartsi-iskos valokuvattiin, mutta sitä ei epämääräisyytensä vuoksi talletettu. Koekuopasta 2 (N 6767531, E 453995, Z 78,75 m mpy) todettiin 7 cm paksun pintahumuksen alta 5 cm paksuinen hiekkainen huuhtoumakerros, tämän alla oli 16 cm paksu ruskean hiekan kerros, jonka ylin 8 cm oli

⁵ KA MHA G140:19/12-68

⁶ MML 3112 10 Vuolenkoski

punertavamman ruskea rikastumiskerros. Hiekkakerroksen alla oli harmaa saven sekainen hiesu pohjamaana 28 cm syvyydessä. Kummastakaan koekuopasta ei tehty havaintoja arkeologisista kulttuurikerroksista tai rakenteista eikä muita löytöjä todettu. Tarkastetun alueen itäisessä osassa olevan louhikon lännenpuolen reunoille on ihminen joskus raivannut kiviä, mahdollisesti sen länsipuolen hiekkaiselta alueelta. Nämä kivet erottuvat maastossa hieman röykkiömäisinä kasoina (ks. kuva 5). Maaperäkairauksissa ja metallinilmaisimella tehdyissä tarkemmissa tutkimuksissa ei saatu havaintoja metallisignaaleista eikä louhikon alla olevasta hiekkaisesta maaperästä todettu merkkejä arkeologisista kulttuurikerroksista. Tarkastetulta alueelta ei tehty havaintoja arkeofyyteistä, eikä sillä todettu selkeitä esihistoriallisen tai historiallisen ajan ilmiöitä. Alueella ei ollut myöskään moderneja rakenteita.

Vaikka yhdestä koekuopasta todettiin yksi todennäköinen kvartsi-iskos, ei kohtaa voitu yksittäisen löydön vähäisyyden ja epämääräisyyden sekä muiden maastossa tehtyjen havaintojen perusteella määrittää riittävällä varmuudella kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Maastotarkastuksen perusteella voidaan näin ollen todeta, ettei kaavamuutokselle ole olemassa esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkija, arkeologi

Toni Pauku

Liitteet: Karttaliite, kuvaliite

Tiedoksi: Museovirasto, Karttaako Oy

Lähteet:**Tutkimusraportit:**

Seppä, Johanna 2004. Iitti. Perusinventointi. Museovirasto.

Arkistolähteet:**Kansallisarkisto (KA).**

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma)

Ib.* Senaatin kartasto. XV 36 [Iitti] (--): Tiedosto 1. <https://kansallisarkisto.fi/astia> .
(v. 1877). Viitattu 28.5.2026.

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat

KYMEN LÄÄNI. Iitti. G140:19/12-68 Vuolenkoski; Isojaonkartta ja asiakirjat (1852-1875):
Tiedosto 7. <https://kansallisarkisto.fi/astia>. Viitattu 28.5.2026.

Maanmittauslaitos (MML).

Historialliset ilmakuvat.

<https://paikkatietoikkuna.fi/historiallisetilmakuvat> . Viitattu 28.5.2026.

Vanhat painetut kartat- latauspalvelu.

<https://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi> . Peruskartta 1:20 000, lehti 3112 10
Vuolenkoski (v. 1965). Viitattu 28.5.2026.

Paikkatietoaineistot:**Geologian tutkimuskeskus (GTK) 2026.**

WMS-rajapintapalvelut. Maaperä.

https://gtkdata.gtk.fi/arcgis/rest/services/Rajapinnat/GTK_Maapera_WMS/MapServer .
Viitattu 5.6.2026.

Maanmittauslaitos (MML) 2026.

Avoin Karttakuvapalvelu (WMTS).

<https://avoin-karttakuva.maanmittauslaitos.fi/avoin/wmts/1.0.0/WMTSCapabilities.xml> .
Viitattu 5.6.2026.

Karttapaikka. Tiedostopalvelu.

<https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/tiedostopalvelu> .
Viitattu 5.6.2026.

Museovirasto (MV) 2026.

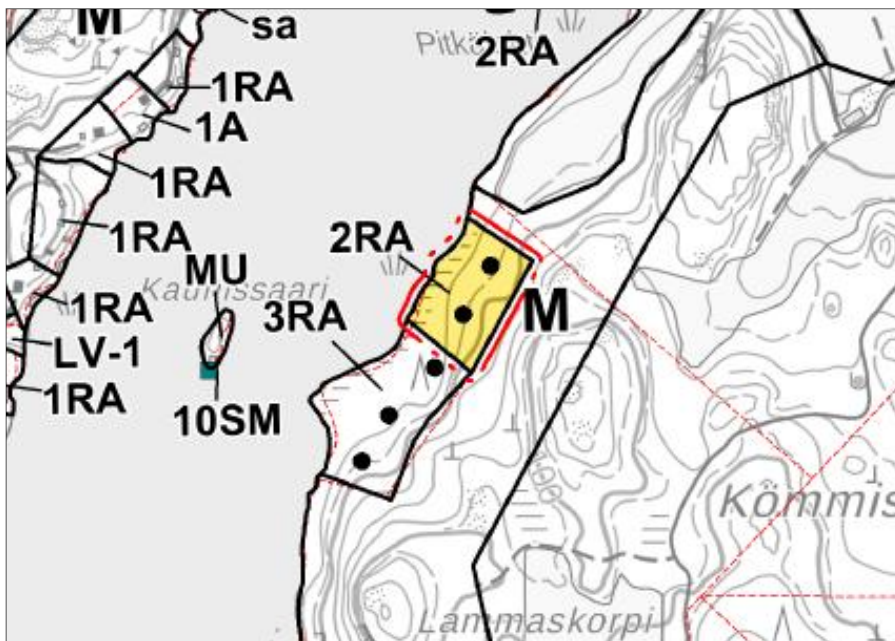
Suorasaantipalvelu WFS, suojellut kohteet.

https://geoserver.museovirasto.fi/geoserver/rajapinta_suojellut/wfs . Viitattu 5.6.2026.

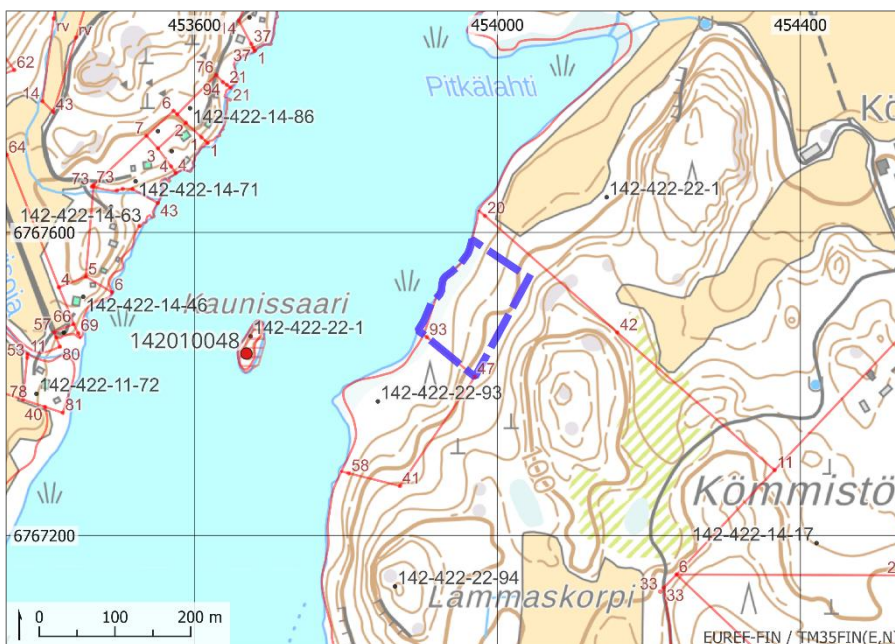
Karttaliite

Kartta 1. Tarkastetun alueen sijainti (rengastettuna punaisella katkoviivalla) peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos 2026). Mittakaava 1:100 000.

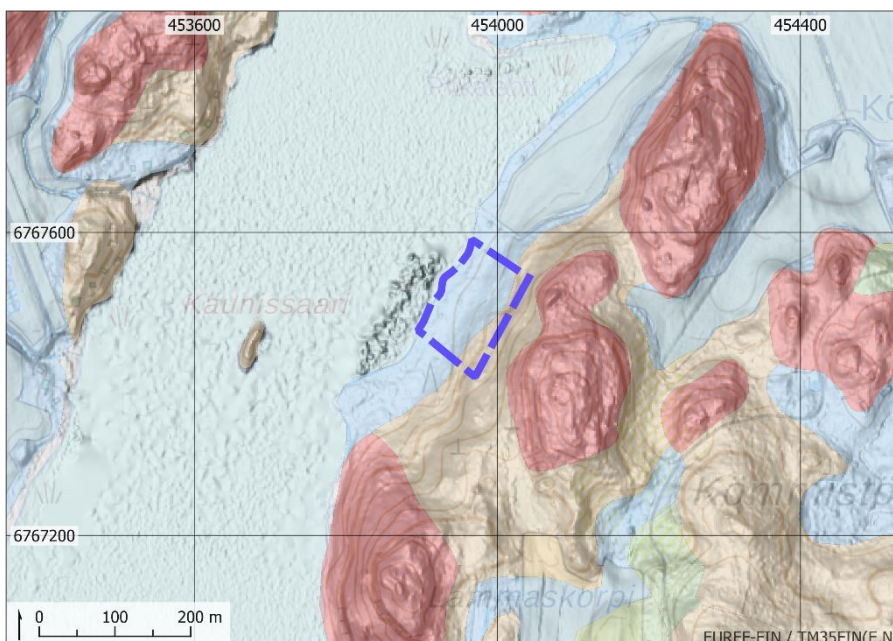
Kartta 2. Ote Kymijoen Konniveden vesistöalueen rantaosayleiskaavaehdotuksesta. Tarkastettu alue (2RA) väritetty keltaisella. Tulevat lomarakennusten rakennuspaikat merkitty mustilla palloilla. Ei mittakaavassa.

Kartta 3. Tarkastettu alue (merkittynä sinisellä katkoviivalla), kivikautinen asuinpaikka Kaunissaari 142010048 (Museovirasto 6/2026) sekä kiinteistöt rajamerkkeineen peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos ja kunnat 6/2026). Mittakaava 1:10 000

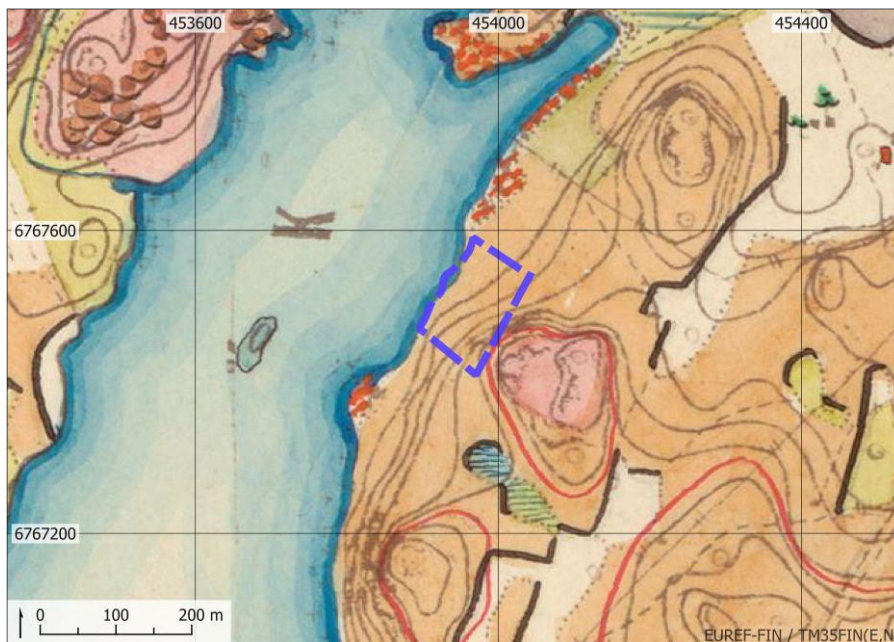
Kartta 4. Tarkastettu alue vuoden 2025 ortoilmakuvassa (Maanmittauslaitos 2026). Kuva on otettu ennen alueen kaakkoisosaan tehtyä avohakkuuta. Mittakaava 1:10 000.

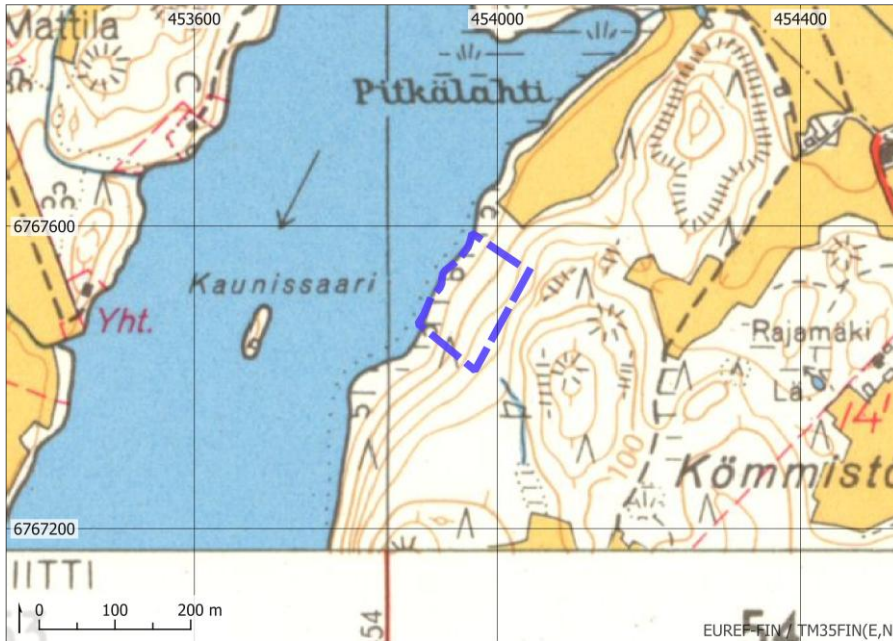
Kartta 5. Tarkastetun alueen maankamara ja topografia. Pohjamaalajit yhden metrin syvyydessä (Geologian tutkimuskeskus 2026) sekä KM2-korkeusmallista visualisoitu paljaan maan pinta (vuoden 2010 laserkeilauksesta) peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos 2026). Selvitysalueen rannan puolen tasaisempi ja matalampi osa on merkitty karttaan saveksi (sinisellä) ja alueen kaakkoisreunan rinne hiekka- ja soramoreeniksi (vaaleanruskealla). Mittakaava 1:10 000

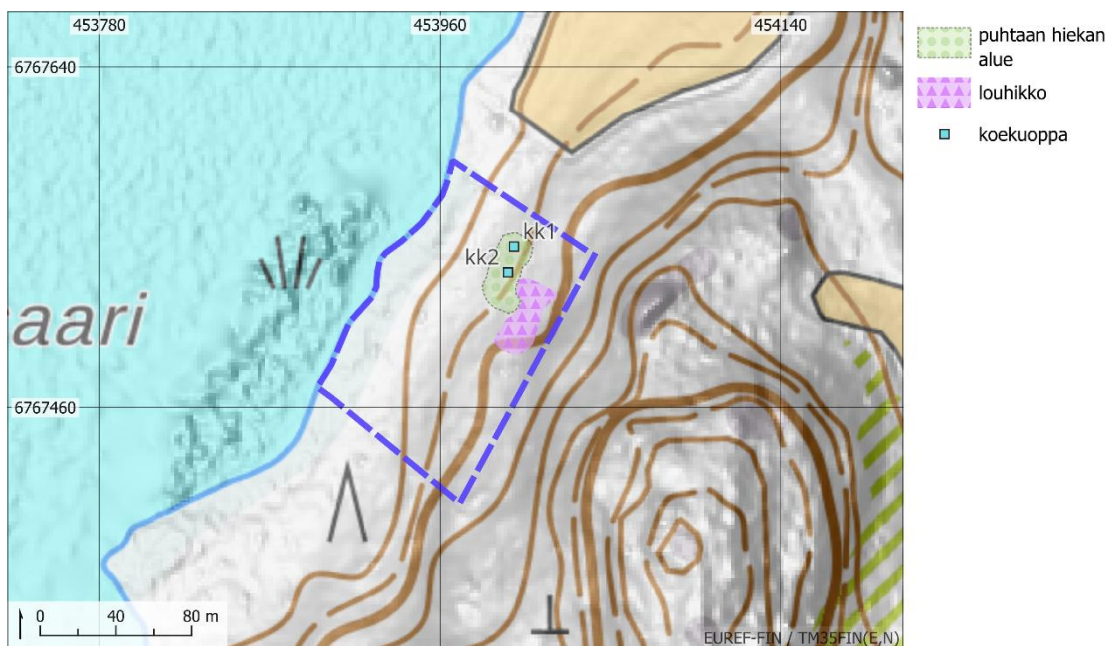
Kartta 6. Tarkastettu alue otteella nykykoordinaatistoon oikaistusta vuosien 1852–1875 isojakotoimituksen kartasta (KA MHA G140:19/12-68). Mittakaava 1:10 000.

Kartta 7. Tarkastettu alue otteella nykykoordinaatistoon oikaistusta vuoden 1877 Senaatin kartasta (KA MMH:n historiallinen kartta-arkisto Ib. * Senaatin kartasto. XV 36). Mittakaava 1:10 000.

Kartta 8. Tarkastettu alue otteella nykykoordinaatistoon asemoidusta vuoden 1965 peruskarttalehdestä (Maanmittauslaitos lehti 3112 10 Vuolenkoski). Selvitysalue on merkitty mäntymetsäiseksi alueeksi. Mittakaava 1:10 000.

Kartta 9. Kaivetut koekuopat ja maastossa kartoitettut havainnot pintamaalajeista sekä KM2-korkeusmalista visualisoitu paljaan maan pinta (vuoden 2010 laserkeilauksesta) peruskarttapohjalla (Maanmittauslaitos 2026). Mittakaava 1:4000.

Kuvaliite

*Kuva 1. (OMA202622:1). Iitti. Lammaskorpi. Tarkastetun alueen kaakkoisosan avohakkuu-
aluetta. Kuva kaakosta. Kuvaaja Toni Paukku.*

*Kuva 2. (OMA202622:2). Iitti. Lammaskorpi. Tarkastetun alueen keskiosaa. Taustalla vasemmalla avohakkuu-
alueen reunaa. Kuva pohjoiskoillisesta. Kuvaaja Toni Paukku.*

Kuva 3. (OMA202622:3). Iitti. Lammaskorpi. Tarkastetun alueen länsiosan rantaa. Kuva idästä. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 4. (OMA202622:4). Iitti. Lammaskorpi. Tarkastetun alueen itäosan louhikon pohjoisreunaa. Kuva länsilounaasta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 5. (OMA202622:5). Iitti. Lammaskorpi. Tarkastetun alueen itäosan louhikon eteläreunaa, jonka yhteydessä myös raivattuja kiviä (kuvassa edustalla). Kuva länsilounaasta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 6 (OMA202622:6). Iitti. Lammaskorpi. Tarkastetun alueen keskiosan terassia. Keskellä kuvaa lapion kohdalla koekuoppa 2. Kuva etelälounaasta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 7. (OMA202622:7). Iitti. Lammaskorpi. Koekuoppa 1 (ETRS-TM35FIN: N 6767545, E 453999, Z 78,36 m mpy). Kuva luoteesta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 8. (OMA202622:8). Iitti. Lammaskorpi. Koekuoppa 2 (ETRS-TM35FIN: N 6767531, E 453995, Z 78,75 m mpy). Kuva lounaasta. Kuvaaja Toni Paukku.

Kuva 9. (OMA202622:9). Kvartsi-iskos (ei talletettu) koekuopasta 1. Kuvaaja Toni Paukku.